

Ocells rars a Catalunya

Informe del Comitè Avifaunístic de Catalunya 2004

Ricard Gutiérrez, José Manuel Arcos, Jordi Clavell, José Luis Copete,
Jordi Martí-Aledo, Sergi Sales i Oriol Clarabuch

Comitè Avifaunístic de Catalunya (CAC). Institut Català d'Ornitologia. Museu de Ciències
Naturals. Passeig Picasso s/n. 08003 Barcelona. e-mail: cac@ornitologia.org

Abstract

Rare birds in Catalonia. Report of the Catalan Avifauna Committee 2004

The first report of the CAC contains a set of observations of bird species considered rarities in Catalonia. These comprise 52 observations of 32 taxa, of which five are still pending adjudication, 41 (79%) have been accepted and six (12%) rejected. Included in the main list of accepted records are 25 of species/subspecies that constitute the first accepted Catalan records for the forms in question, as well as a first accepted hybrid between two tern species. Details explaining the cases of the six rejected records are also presented. There is also a separate list of records for 14 species which were reviewed for editorial purposes for the Catalan Breeding Bird Atlas 1999-2002 (*Atlas dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*, Estrada *et al.* 2004), but these records are not included in species totals.

Aquest és el primer informe sobre ocells rars a Catalunya que ha preparat el CAC (Comitè Avifaunístic de Catalunya) d'una sèrie que pretén tenir continuïtat i periodicitat. El CAC és un grup de treball científic independent creat en el si de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) i format per naturalistes i biòlegs especialitzats en la identificació, categorització i l'anàlisi de l'estatus de les espècies de l'avifauna de Catalunya. Les seves funcions són el manteniment de la llista dels ocells de Catalunya, l'avaluació d'observacions excepcionals quan, per exemple, a concentracions no habituals, l'homologació dels taxons que es consideren rars o dels quals manca informació en l'àmbit català, la categorització, mitjançant el sistema emprat a Europa (AERC TAC 2003), dels taxons observats a Catalunya i la recomanació de l'adopció de nous convis taxonòmics i la seva aplicació en la llista dels ocells de Catalunya. Un llistat complet dels objectius del CAC el podeu trobar a: www.ornitologia.org/monitoratge/cac3.htm

Per què cal fer informes d'ocells rars a Catalunya?

El conjunt d'espècies i subespècies d'ocells citats en un territori constitueix el que s'anomena el catàleg dels ocells del país, l'elaboració del qual està prevista per la legislació vigent. El catàleg va més enllà de la llista patró dels ocells de Catalunya (Ayμί & Herrando 2003) perquè atorga prioritats de conservació a cadascuna de les espècies de la llista i té validesa legal. Catalunya, amb una administració que té plenes competències en matèria de protecció i gestió de la fauna, ha de realitzar un catàleg de la fauna del país. Aquest, atesa l'estructura autonòmica vigent, serà part del catàleg estatal d'espècies. Ambdós vénen directament influenciat per la llista oficial dels ocells de Catalunya dins la qual s'inclouen un seguit de taxons d'aparició irregular, la presència dels quals necessita garanties científiques per a la validació del conjunt.

Així doncs, les implicacions d'aquest llistat de taxons presents en el territori ultrapassen les merament lligades a l'afecció a l'ornitologia o al seu significat biogeogràfic per assolir rellevància en l'àmbit de la conservació de les espècies i formes. Efectivament, la determinació de quins taxons són presents al territori català és cabdal en relació amb la seva necessitat potencial de protecció o per a l'avaluació de possibles processos expansius o regressius com, per exemple, els descrits a Estrada *et al.* (2004). Més encara, les espècies amenaçades d'extinció cal que gaudeixin d'una descripció formal en una publicació científica (CNPB 2004).

Si bé hi ha un conjunt d'espècies d'aparició regular al país, per ser residents, migrants, hivernants o estivals i nidificants o estiuiejants, n'hi ha d'altres que són d'aparició més irregular o imprevisible i/o són de difícil identificació en el camp. Aquestes són, en general, les espècies anomenades 'rars' i que poden arribar a constituir més de la tercera part dels taxons inclosos a l'avifauna d'un país (Clavell *et al.* 2004). A diferència d'altres disciplines científiques, l'ornitologia es nodreix d'un bon nombre de voluntaris mitjançant la participació en projectes o l'observació d'ocells. Entre aquests, l'observació d'espècies rares és gairebé un esport en diferents països i una pràctica cada cop més estesa a Catalunya. Atesa aquesta disparitat de fonts, cal garantir una certa homogeneïtzació i que els registres comptin amb un aval perdurable per a les futures generacions com a element de referència. És per aquest motiu que en tots els països on l'ornitologia és prou avançada existeixen comitès científics que avalen i registren les observacions d'ocells poc freqüents per garantir-ne la certesa i rigorositat, així com per arxivar-les i permetre'n futures anàlisis.

Per aquest motiu va néixer el Comitè Avifaunístic de Catalunya l'any 2002 atesa, entre d'altres, la necessitat de revisar la presència d'espècies rares al país.

Atribucions i funcionament del CAC

Els taxons objecte d'anàlisi per part del CAC són aquells d'aparició irregular i accidental a Catalunya. També es pot pronunciar sobre citacions inusuals o concentracions atípiques, atenent el caràcter d'avifaunístic i no només de rareses, del comitè.

Orientativament s'ha redactat una llista de taxons a homologar (Aymí & Herrando 2003). Qualsevol raresa observada a Catalunya pot ser tramesa al CAC. En el cas de ser considerada raresa també a nivell estatal, fins al moment, el CAC l'analitza i seguidament trameta el seu informe al CR/SEO, canalitzant aquesta informació des de l'observador cap als arxius científics de referència, així com vetllant pel bescanvi d'informació i la col·laboració científica. En el cas d'autors catalans que observin rareses fora de Catalunya, el CAC podrà servir de vehicle cap als corresponents comitès de rareses.

El CAC, a partir de l'anàlisi de les observacions rebudes i les circumstàncies concurrents, a banda de dictaminar sobre l'homologació o no de la citació, atorgarà de forma provisional una categoria a cada ocell observat, d'acord amb els criteris exposats a Aymí & Herrando (2003). Aquests informes contindran les citacions corresponents a les espècies ABC de la llista dels ocells de Catalunya i aquelles observacions d'espècies de les llistes D i E que procedeixen d'ocells presents en algun lloc de la regió paleàrtica occidental en les categories ABC.

Des de l'inici del CAC, un total de deu membres n'han format part: Raül Aymí (fins 2002), Albert Martínez Vilalta (fins 2003), David Bigas (fins 2004), José Manuel Arcos

(inici-2005), Jordi Martí-Aledo (inici-2005), José Luis Copete (inici-març 2005), Sergi Sales (2004-2005), Oriol Clarabuch (2004-2005) i Ricard Gutiérrez (inici-2005, amb vot de qualitat i actuant de coordinador del CAC). A més, forma part del comitè Jordi Clavell (inici-2005) en qualitat de membre categoritzador, de manteniment de la llista catalana i de les estadístiques de citacions sense intervenir en els processos d'homologació. Ha fet les tasques de secretari administratiu Sergi Herrando, de l'ICO.

El CAC pretén realitzar un informe anual sobre els registres examinats i homologats, que es publicarà bé dins l'Anuari d'Ornitologia de Catalunya i/o la web de l'ICO. Així mateix, és voluntat del CAC que el web <http://www.ornitologia.org/monitoratge/cac1.htm> serveixi de vincle i canal de comunicació amb tots els ornitòlegs catalans respecte a les seves activitats, fent-hi públiques les decisions i els canvis que tinguin lloc entre els informes anuals.

Totes les observacions rebudes, material gràfic i veredictes efectuats pels membres del CAC formen part de l'arxiu del CAC, que pretén ser una eina de futura referència en la matèria.

L'informe 2004

El present informe inclou per una banda l'anàlisi de 52 citacions revisades en quatre circulacions ordinàries del CAC amb 4, 10, 21 i 17 registres cadascuna d'elles, i una d'extraordinària amb 71 observacions més, corresponent no pròpiament a un procés d'homologació, sinó a la validació de dades per a l'*Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*.

Tres han estat les fonts d'informació: 1) les observacions trameses per observadors de forma independent a través del web de l'ICO o del correu electrònic del CAC (cac@ornitologia.org); 2) les procedents d'un buidatge efectuat el 2004 de les citacions enviades al web <http://www.rarebirdspain.net> amb evidències fotogràfiques suficients i completes quant a fenologia pel CAC (d'igual manera que s'ha procedit en temps recents per al *Comitè de Raritats de SEO/BirdLife*); i 3) l'avaluació especial relativa a la validació de citacions derivades del procés editorial de l'*Atles dels ocells nidificants a Catalunya 1999-2002*. Aquestes darreres, ateses les seves característiques (avaluació d'evidències continuades de cria, sense referir-se a registres concrets, per exemple) i els objectius associats a un procés editorial diferenciat, mereixen un capítol a part en aquest informe i no consten com a observacions homologades, sinó validades en l'àmbit de treball avifaunístic del comitè.

El període abastat ha estat de 1996 a 2004 i el 57,69% de les citacions avaluades corresponen al període 2002-2004.

El present informe inclou registres homologats de 25 espècies o subespècies i un híbrid de les 30 examinades de la llista principal (categories ABC, vegeu Aymí & Herrando 2003 per a una explicació). S'han acceptat 41 citacions (78,85%) i se n'han rebutjat un total de 6 (11,54% del total). Resten actualment pendents de recirculació i anàlisi en segona volta un total de cinc observacions més.

De cada espècie s'inclouen el nom català, el nom científic i les sumes entre parèntesi relatives al nombre de citacions i d'exemplars homologats.

Llista sistemàtica dels registres acceptats

El present llistat segueix les recomanacions taxonòmiques de l'AERC TAC (2003) que reflecteixen diferents canvis de nomenclatura i d'ordre no contemplats a Aymí & Herrando (2003) i que seran objecte de futura aplicació també a la llista patró dels ocells de Catalunya.

De cada registre s'inclou l'any, la comarca/ques, localitat/s i paratge/s, nombre d'ocells observats, detalls d'edat i sexe si són coneguts, autors almenys de la primera i darrera observació, data, dates o període d'observació, si hi ha evidència fotogràfica o d'altres tipus de dades (si s'ha anellat o s'ha trobat mort, etc.) i número de citació de l'arxiu del CAC.

1. Cigne mut *Cygnus olor* (1/1)

2004 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. Un adult el 3 d'agost (R. Gutiérrez, N. Urios i A. Rodríguez-Sinovas) que es mou a l'estany de cal Tet R.N. Ricarda - ca l'Arana, El Prat de Llobregat el 20 d'agost (R. Gutiérrez i A. Ramal). Ocell present des del 17 de desembre de 2002, al riu Llobregat a l'alçada del Prat de Llobregat (S. Sales) que es va moure posteriorment cap a la maresma de les Filipines el 7 de gener (A. Ramal) i que va restar entre aquest lloc i cal Tet fins ben entrat el 2005. Hi ha fotografies. Citació CAC 103.

2003 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines (vegeu a dalt).

2002 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, riu Llobregat, i Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines (vegeu a dalt).

La presència amb origen natural a Catalunya és actualment acceptada, i no es descarta que alguns exemplars provinquin de les poblacions establertes a la resta d'Europa (p.e. França, on es reproduïen unes 2.000 parelles, i la població s'estima en uns 7.000 individus, segons Blair *et al.* 2000). JORDI CLAVELL

2. Oca pradenca *Anser fabalis* (1/1)

2004 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, El Cortalet. Locell vist el 2003 restà a la zona fins al 2 de març (J. Martí-Aledo i T. Montràs). Citació CAC 100.

2003 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, El Cortalet. Probable 1r hivern/indeterminat, des del 2 de desembre (J. Martí-Aledo, X. del Acebo i altres) fins a finals d'any. Hi ha fotografies. Citació CAC 100.

Citació hivernal d'una espècie que cada cop és més rara a la Península, aparentment a causa d'un canvi en els patrons de migració, que han afavorit un increment hivernal a Centreuropa (Díaz *et al.* 1996) i que ha passat dels 4.500 exemplars les dècades de 1970 i 1980 a un màxim de 268 entre 1990 i 2001, gairebé tots a Castella-Lleó (Martí & del Moral 2002). A Catalunya és molt escassa en aquest període i, per exemple, Sargatal & del Hoyo (1989) esmenten tres observacions als aiguamolls de l'Empordà: una en pas el febrer de 1973, hivernada de tres exemplars la temporada 1984/1985 i un exemplar l'hivern 1986/1987. RICARD GUTIÉRREZ

3. Oca riallera grossa *Anser albifrons* (2/4)

2003 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, delta del Llobregat, estany de la Ricarda. 3 exemplars de 1r hivern. Els ocells que van arribar el novembre de 2002 es van observar a la Ricarda el gener (X. Larruy, J. Farreny, G. Siré i altres), el 8 de febrer (A. Ollé) i a cal Tet el 20 de febrer (F. X. Santauefemia) i el 5 de març (F. X. Santauefemia, A. Ramal, X. Sampere, X. Larruy i E. Gràcia), darrera citació. Hi ha fotografies. Citació CAC 92.

2002 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. 1r hivern. Locell del 2001, encara era al mateix lloc des del 12 de gener (F. López, R. Gutiérrez, E. Guinart, A. Ramal, J. Castelló, O. Muntané i altres) fins al 22 de febrer (P. Besós), darrera citació. Hi ha fotografies. Citació CAC 90.

2002 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, delta del Llobregat, estany de cal Tet. 3 juvenils/1r hivern, l'11 de novembre (F. X. Santauefemia, F. López i J. Castelló); 25 de novembre (F. López); 27 de novembre (F. González Prat) i el 21 de desembre a l'estany de la Ricarda, El Prat de Llobregat (X. Larruy i R. Sanz) fins a finals d'any. Citació CAC 92.

2001 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. Un juvenil des del 17 de novembre (F. López, M. Moreno, X. Escobar, F. Pujol i F. Pujol) fins a la fi de l'any. Citació CAC 90.

Dues citacions d'hivernada que corresponen a anys consecutius i tots d'exemplars juvenils/primers hiverns, les primeres per al delta del Llobregat i tercera i quarta citacions per a Catalunya. Hi ha dues observacions prèvies a Catalunya: una d'homologada pel Comitè de Rarezas de SEO/BirdLife, d'un ocell adult a Sant Joan de les Abadesses l'1-2 de juliol de 1983 (González-Prat in de Juana *et al.* 1989) i que, ateses les dates cal prendre amb cautela (Clavell 2002). I una segona, no homologada, de 4 exemplars en migració a la punta de la Banya, delta de l'Ebre, el 27 de febrer de 1989 (Martí 1989). A les Balears en porten quatre citacions i sis exemplars fins al 2003 (López-Jurado *et al.* 2004). L'arribada de la primera oca va coincidir amb la hivernada de 23 oques *Anser anser* (López & Gutiérrez 2001) amb les quals sovint s'associava, mentre que el segon grup va aparèixer en el recentment recuperat estany del cal Tet, al Prat de Llobregat, espai que ha augmentat l'atracció per als ocells aquàtics al delta del Llobregat (c.f. cigne mut en aquest informe). Catalunya queda fora del límit regular d'hivernada, la qual es troba més al nord i a l'est (e.g. en el trienni 1997-1999, per a un màxim de 14 ocells a tot Espanya hivernant el 1999, se'n van veure només 4 a la França mediterrània el 1997 i 832 a Itàlia el mateix any; Gilissen *et al.* 2002). RICARD GUTIÉRREZ

4. Oca de galta blanca *Branta leucopsis* (1/1)

2002 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, el Cortalet i estany de la Rogera. El mateix exemplar de 2001 es continua observant fins al 10 de febrer, darrera observació (J. Martí-Aledo i M. Jiménez). Citació CAC 86.

2001 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, el Cortalet i estany de la Rogera. Adult/indeterminat. Primera observació el 3 de novembre (A. Alonso, C. Llebaria i E. García). Resta fins a la fi d'any. Hi ha fotografies. Citació CAC 86.

Tot i que Clavell (2002) suggereix que la majoria de citacions es refereixen a exemplars que provenen de captivitat (vegeu l'apartat de citacions per a l'Atles dels Ocells

nidificants de Catalunya 1999-2002) també esmenta l'existència d'evidències prèvies d'arribades naturals. Del comportament de l'exemplar vist als aiguamolls entre el 2001 i el 2002 res fa sospitar que no fos d'origen natural. RICARD GUTIÉRREZ

5. Ànec canyella *Tadorna ferruginea* (1/7)

2004 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, el Cortalet. Set exemplars des del 2003 (vegeu a sota) fins al 9 de gener (J. Martí-Aledo). Alguns dels ocells amb anelles de plàstic. Després, 6 exs. a l'estany del Cortalet i altres zones del PNAE entre el 13 de gener i el 10 de febrer (J. Martí-Aledo i altres), 2 exs. a l'estany del Tec i a l'estany del Cortalet entre el 20 de febrer i el 24 de març (J. Martí-Aledo i altres) i 1 ex. a l'estany del Tec el 29 de març (J. Martí-Aledo), darrera citació. Citació CAC 102.

2003 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, el Cortalet. Set exemplars indeterminats (mascles/femelles) des del 20 de desembre (M. Sánchez-Frou i altres) fins a la fi d'any. Citació CAC 102.

Sorprenent citació de set exemplars, alguns d'ells amb anella plàstica, fet que denotaria la procedència de captivitat, tot i el seu vol perfecte. En el mateix període de temps que es veien els set exemplars al parc dels Aiguamolls, les aus van ser observades també en diverses ocasions als aiguamolls del Baix Empordà, especialment pels voltants de les basses d'en Coll (A. Burgas Riera com. pers.). RICARD GUTIÉRREZ

6. Xarxet marbrenc *Marmaronetta angustirostris* (2/6)

2004 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, delta del Llobregat, estany de cal Tet, i Viladecans, maresma de les Filipines. Un ocell des del 23 de maig a cal Tet (X. Samper) i des del 25 de maig (X. Martínez), 1 de juny (P. Bescós, F. X. Santaefemia i X. Samper) al 3 de juny (A. Ramal), darrera data a la maresma de les Filipines. Hi ha fotografies. Citació CAC 106.

2001 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. Cinc ocells, almenys dos d'ells juvenils, entre l'1-2 d'agost (F. López, X. Larruy, M. Iranzo i altres), i només dos el 7 d'agost, darrera data (A. Ramal). Hi ha fotografies. Citació CAC 87.

La citació del 2001 coincideix amb el període de dispersió postnupcial de l'espècie, de cria molt tardana amb data mitjana d'eclosió a Doñana el 17 de juny (Green 1998) i amb patrons dispersius definits des de les poblacions andaluses cap al Llevant (Green *et al.* 2004), des d'on podrien haver arribat al Llobregat. Quant a la citació del 2004, es produeix en plena època de cria de l'espècie en hàbitats (maresmes salobres) que són els preferits per a l'espècie (Green 2000). RICARD GUTIÉRREZ

7. Ànec glacial *Clangula hyemalis* (1/2)

2003 Baix Ebre. Sant Carles de la Ràpita, delta de l'Ebre, llacuna de la Tancada. Dos ocells, possiblement femella i primer hivern. Des del 16 de novembre (D. Bigas) fins al 31 de desembre (D. Bigas). Hi ha fotografies. Citació CAC 99.

Clavell (2002) llista 13 citacions a Catalunya, la majoria de novembre a gener, per la qual cosa les dates de la citació homologada que aquí ens ocupa, serien les habituals per a l'espècie, que no arriba a ser de presència anual a Catalunya, en consonància amb

els patrons de distribució propers, on és rara (Copete 2000, Gutiérrez 2003) i que ha estat observada únicament als tres grans aiguamolls litorals. RICARD GUTIÉRREZ

8. Cabussó gris *Podiceps grisegena* (2/2)

2003 Pla de l'Estany. Banyoles, estany de Banyoles. Un ocell vist a partir dels dies 1-2 de febrer (M. Gálvez, M. Llobet, A. Ollé) i posteriorment: 11 de febrer (J. Oliveras), 18 de febrer (C. Feo); 18 de març (X. Vila, O. Clarabuch i altres) i 10 d'abril, ja en plogatge nupcial, darrera citació (C. Feo). Hi ha fotografies. Citació CAC 96.

1999 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, costa davant el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Un exemplar. 18 de desembre (D. Perpiñán, C. García, I. Muñoz, F. Bargalló, F. Muñoz, A. Lozano i D. Sánchez). Citació CAC 2.

Dues citacions hivernals, una de les quals es perllonga fins entrada la primavera. Clavell (2002) llista 14 observacions per a Catalunya, principalment entre octubre i març, amb dades aïllades de l'abril, maig i agost. La citació de Banyoles fins a l'abril és la segona més tardana coneguda després d'una al delta de l'Ebre el 2 de maig de 1969 (Ferrer *et al.* 1986) i supera lleugerament la de més llarga durada coneguda prèviament a Catalunya: un ocell als aiguamolls de l'Empordà present entre el 12 de febrer i l'1 d'abril de 1996 (Martí-Aledo in Copete 1998). Si bé l'espècie és irregular a casa nostra, les dates corresponents als ocells homologats estarien en consonància amb la fenologia coneguda per a l'espècie a zones d'hivernada regular al nord d'Itàlia (Brichetti & Fracasso 2003).

RICARD GUTIÉRREZ

9. Baldriga capnegra *Puffinus gravis* (2/2)

1999 Aigües entre el Montsià i els Columbrets, Castelló. 39° 52'N, 0° 21'E, aproximadament a 46 milles nàutiques al SSE de Sant Carles de la Ràpita. Un exemplar, 1 de juny (P. Abelló i J. M. Arcos). Hi ha fotografies. Citació CAC 5.

1996 Costa del Barcelonès. 8,5 milles nàutiques davant de Barcelona-Badalona. 41°16'N, 2°18'E. Un exemplar. 3 de juny (J. M. Arcos). Hi ha fotografies. Citació CAC 107.

Es tracta de dos registres ja publicats en els anuals corresponents (Copete 1998, Martínez Vilalta 2002), que ara queden homologats després de ser revisats pel CAC. Es tractaria de la 9a i 11a citacions per als Països Catalans (Clavell 2002), però caldria validar les observacions prèvies. És interessant la coincidència de les dates, en ambdós casos a principis de juny, coincidint amb els primers registres a la costa atlàntica ibèrica (Pateron 1997) però fora del període més habitual de presència en aigües atlàntiques europees, entre juliol i novembre (Snow & Perrins 1998). Això, afegit al fet que els dos ocells es trobaven en muda activa (i avançada, almenys el de 1999), i que els registres previs a casa nostra es concentren a la primera meitat de l'any (Ferrer *et al.* 1986, Clavell 2002), fa pensar que els ocells que ens visiten són exemplars no reproductors que passarien l'estiu austral al Mediterrani o en altres punts de l'hemisferi nord. L'observació de 1999 (citació CAC 5) cauria ja dins les aigües del País Valencià (cf. Clavell 2002), però s'ha decidit incloure-la en aquest informe per la proximitat a Catalunya i l'interès de l'observació, que si restava exclosa quedaria sense validar per no existir un òrgan equivalent al CAC en terres valencianes. JOSÉ MANUEL ARCOS

10. **Baldriga grisa** *Puffinus griseus* (1/1)

1999 Costa del Tarragonès. Mar davant de Tarragona. Un exemplar, possiblement dos. 11 de desembre (J. Oliveres, A. Miralles, J. Muñoz, J. Elías i J. Martín). Hi ha fotografies. Citació CAC 1.

Una observació interessant, ja publicada a l'anuari corresponent (Martínez Vilalta 2002), que seria la 9a citació per a Catalunya i 12a per als Països Catalans (Clavell 2002). La data concorda amb la majoria d'observacions prèvies a casa nostra, que es concentren entre octubre i gener (Ferrer 1986, Clavell 2002), i correspondria a la cua del pas prenupcial de l'espècie per aigües europees (Snow & Perrins 1998). JOSÉ MANUEL ARCOS

11. **Rascllet** *Porzana pusilla* (2/2)

2004 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, estany dels Roncaires. 1 exemplar, 10 d'abril (O. Clarabuch, T. Alonso i G. de Jesús). Hi ha fotografies. Citació CAC 104.

2002 Alt Empordà. Castelló d'Empúries, PN Aiguamolls de l'Empordà, estany dels Roncaires. 1 exemplar, 9 d'abril (S. Sales). Citació CAC 123.

Els aiguamolls de l'Empordà és la localitat catalana amb més citacions de rascllet i rasclotó, un 43,3% entre 1996 i 2002 (Gutiérrez 2004). Les citacions homologades corresponen plenament al període migratori de l'espècie, que va de febrer a maig (Gutiérrez *et al.* 1995). RICARD GUTIÉRREZ

12. **Guatlla maresa** *Crex crex* (2/2)

2004 Baix Empordà. Palafrugell. Un ocell es troba cansat prop de l'escola del poble el 27 d'abril (M. Sánchez-Frou). Hi ha fotografies. Citació CAC 105.

2003 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, delta del Llobregat, i Viladecans, maresma de les Filipines. Ocell que xoca contra un vidre al Prat el 3 de gener, és recuperat al centre de Torreferrussa i és anellat i alliberat a la maresma de les Filipines el 8 de gener (E. de Roa, P. Esteban, F. López, R. Gutiérrez i altres). Hi ha fotografies. Citació CAC 94.

Les dues observacions homologades aquí corresponen a ocells que s'han trobat estabornits després de xocar o arribar cansats en migració, fet freqüent en les citacions recents de l'espècie a Catalunya (e.g. Aymí & Herrando 2003, Martínez-Vilalta 2002). Clavell (2002) cita sis observacions a Catalunya des del 1985, entre febrer i març i de l'agost a setembre. En el conjunt dels Països Catalans, però, (12 citacions a Clavell 2002) el període de tardor s'allarga de l'agost a novembre amb una observació del juny. A més, Ferrer *et al.* (1986) esmenten sis dades hivernals en el conjunt dels Països Catalans. Les citacions homologades aquí corresponen a un individu hivernal i a un altre al final del pas migratori. No obstant això, tant la forma en què es produeixen les observacions darrerament com la seva extensió al llarg de l'any demostren que aquesta espècie a casa nostra és força desconeguda. RICARD GUTIÉRREZ

13. **Fotja banyuda** *Fulica cristata* (1/5)

2003 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, delta del Llobregat, i Viladecans, maresma de les Filipines. Una parella nidificant amb tres polls i una altra parella territorial (R. Gutiérrez, F. López, F. X. Santaeufèmia, A. Ramal, X. Sampere i altres). Hi ha fotografies. Citació CAC 79.

Primer cas de nidificació comprovada a Catalunya. Els exemplars adults procedeixen del País Valencià, on hi ha un projecte de reintroducció en marxa. La citació és precedida per diferents observacions al delta de l'Ebre, on també acabaria niant (vegeu Gutiérrez & Bigas 2004). En el cas del Llobregat els exemplars es van alliberar l'1 d'abril de 2003 i van restar a la zona fins a l'estiu, quan van marxar arran d'una sequera sobtada a la zona. Les úniques citacions prèvies al Llobregat daten dels anys 1970 quan arribava algun ocell a l'hivern barrejat amb fotges vulgars (Gutiérrez *et al.* 1995). RICARD GUTIÉRREZ

14. **Territ fosc** *Calidris maritima* (1/1)

2001 Baix Ebre. Deltebre, delta de l'Ebre, badia del Fangar. Primer hivern. 3 de novembre (D. Perpiñán, J. L. Copete, M. Martínez, I. Muñoz, D. Sanjosé, J. Montané i A. López). Hi ha fotografies. Citació CAC 88.

Espècie d'aparició accidental a la Mediterrània ibèrica. Clavell (2002) llista 20 citacions per als Països Catalans, quatre d'elles per a Catalunya, de les quals les cronològicament més recents són del 26 d'abril de 1987 i 16 de febrer de 1992, amb dues dades anteriors publicades a Ferrer *et al.* (1986) i Sargatal & del Hoyo (1989) cosa que indica que s'observa un territ fosc cada deu anys aproximadament. Comparativament, el comitè de rareses ornitològiques a les illes Balears del GOB no n'ha homologat cap en els seus tretze anys de funcionament en el període 1990-2003 (López-Jurado *et al.* 2003).

RICARD GUTIÉRREZ

15. **Gavià argentat de potes roses** *Larus argentatus* (4/4)

2002 Tarragonès. Port de Tarragona. Adult de l'1 d'octubre al 6 de desembre (A. Cama). Hi ha fotografies. Citació CAC 120.

2002 Tarragonès. Port de Tarragona. Citació CAC 119. Vegeu a baix.

2001 Tarragonès. Port de Tarragona. Adult des del 27 de desembre de 2001 fins al 15 de febrer de 2002 (A. Cama). Hi ha fotografies. Citació CAC 119.

1998 Costa del Barcelonès. A unes 3-4 milles davant del port de Barcelona, posteriorment també s'observa dins del port. 1 ex. de 2n any, probablement de la ssp. *argenteus*, 30 de gener (J. M. Arcos i A. Hernández-Matías). Citació CAC 108.

1998 Montsià. Sant Carles de la Ràpita, delta de l'Ebre, punta de la Banya. 1 ex. de 2n estiu, de la ssp. *argenteus*. 29 de març (J. M. Arcos i A. Hernández-Matías). Citació CAC 109.

Des de 1996 els registres d'aquesta espècie han anat en augment, probablement per existir cada cop més bona informació sobre la identificació dels grans gavians, sempre problemàtics (en especial les formes immatures) i, paral·lelament, un creixent interès en aquest grup d'ocells. Clavell (2002) aporta 6 registres per a Catalunya, als quals cal afegir els de 2001 (CAC 119) i 2002 (CAC 120). En els propers anys caldrà fer un esforç

per esbrinar l'estatus de les dues subespècies europees (*argenteus* i *argentatus*) a casa nostra, tot i que cal anar amb molta cura per identificar-les. JOSÉ MANUEL ARCOS

16. **Gavinot** *Larus marinus* (1/1)

2001 Baix Llobregat. El Prat de Llobregat, delta del Llobregat, cal Roc. Adult, 10 de maig (S. Sales, J. A. Calero, L. Estrada). Hi ha fotografia. Citació CAC 114.

Es tractaria de la 4a citació d'aquesta espècie a Catalunya des de 1985 (Clavell 2002), i una de les poques dades corresponents a exemplars adults. Queda, doncs, palesa la raresa d'aquesta espècie a casa nostra, fet que posa en dubte les dades anteriors a 1985 (25 citacions a Ferrer *et al.* 1986). En efecte, la majoria d'aquestes dades històriques corresponen a ocells immaturs, i podrien derivar de la confusió amb joves de gavià argentat de potes grogues *L. michahellis*, en especial per part d'ornitòlegs del nord d'Europa, familiaritzats amb el més petit gavià argentat de potes roses *L. argentatus* (cf. Arcos & Torrent 1998). JOSÉ MANUEL ARCOS

17. **Xatrac bengalí** *Sterna bengalensis* (1/3)

2003 Baix Ebre/Montsià. Delta de l'Ebre, localitat confidencial. Adult aparellat amb un xatrac beclarg, que produeix un poll híbrid el 29 de juny. Una segona parella d'adults purs que produeixen polls el juliol (D. Bigas, F. Vidal, J. Piccardo i altres). Hi ha fotografies. Citacions CAC 97 i 65.

Les dades confirmen la regularitat dels casos de cria aïllats d'aquesta espècie al delta de l'Ebre, sovint en hibridació amb xatrac beclarg *Sterna sandvicensis* (Bigas & Martínez-Vilalta 2004). JOSÉ MANUEL ARCOS

17X. **Híbrid de xatrac bengalí i xatrac beclarg** *Sterna bengalensis x sandvicensis* (1/1)

2003 Baix Ebre/Montsià. Delta de l'Ebre, localitat confidencial. Poll nascut el 29 de juny d'una parella híbrida de xatrac beclarg i xatrac bengalí. Vist l'1 de juliol i anellat el 2 d'agost (D. Bigas, F. Vidal, J. Piccardo i altres). Citació CAC 98.

Un nou cas d'hibridació d'aquestes dues espècies, que es donen amb certa regularitat al delta de l'Ebre i l'albufera de València. Seria molt interessant de localitzar els híbrids un cop arriben a adults, i esbrinar la seva possible confusió amb el xatrac elegant, espècie pròpia del Pacífic de la qual existeixen dues citacions a Catalunya en anys recents (Clavell 2002, Bigas 2004), en un cas en hibridació amb xatrac beclarg *Sterna sandvicensis* al delta de l'Ebre. JOSÉ MANUEL ARCOS

18. **Somorgollaire** *Uria aalge* (1/2)

2003 Alt Empordà. Badia de Roses, a una milla nàutica davant el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Dos exemplars per separat, 19 de gener (A. Comas i P. Feliu). Hi ha fotografies. Citació CAC 9.

Observació molt interessant, que suposa la 6a i 7a citacions per a Catalunya. Coincideix amb l'any del vessament del Prestige a Galícia, quan aquest àlcid es va detectar en

nombres inusualment alts al sud de la zona afectada, en el límit de la seva distribució hivernal (p.ex. a Gibraltar; Muñoz-Arroyo 2005). JOSÉ MANUEL ARCOS

19. **Cuereta blanca endolada** *Motacilla alba yarrellii* (2/2)

2002 Baix Ebre. Deltebre, delta de l'Ebre, arrossars propers al Canal Vell. Mascle. Des del 5-7 de novembre (D. Bigas i S. Sales) almenys fins al 2 de desembre (D. Bigas i S. Sales). Hi ha fotografies. Citació CAC 93.

2000 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. Mascle, 9 de novembre (F. López). Citació CAC 121.

De les cinc dades prèvies registrades a Catalunya (Clavell 2002), dues d'elles són també del novembre. La presència d'aquesta subespècie a la façana mediterrània ibèrica és ben infreqüent, com és d'esperar si analitzem les recuperacions dels ocells anellats a la Gran Bretanya, d'on un total de 643 recuperacions de més de 20 km fora del període reproductor, les de la península Ibèrica cauen totes a l'oest d'una línia imaginària entre Irun i la província de Sevilla (Dougall 2002). JOSÉ LUIS COPETE

20. **Boscarla d'aigua** *Acrocephalus paludicola* (1/1)

2001 Baix Ebre. Deltebre, delta de l'Ebre, Canal Vell. Adult trampejat per a anellament. 24 d'abril (S. Sales). Hi ha fotografies. Citació CAC 113.

Només una dada recollida per al 2001, que estaria per sota de la mitjana dels anys 1996-2000, entorn les 2 i 6 per any (vegeu els anuaris previs). La data és habitual, a la segona quinzena d'abril. JOSÉ LUIS COPETE

21. **Bosqueta pàl·lida** *Hippolais opaca* (1/1)

2002 Baix Ebre. Deltebre, delta de l'Ebre, Canal Vell. Un ocell trampejat per a anellament, 6 de setembre (S. Sales, J. Calero, A. Caballero, S. Vidal i J. Roig/PNDE). Hi ha fotografies. Citacions CAC 91 i 110.

Només trobem tres dades prèvies publicades, una del maig del 1996 d'un ocell que es va parar al mar, al delta de l'Ebre, a la barca on era l'observador; una altra d'un ocell anellat a Flix el 10.09.1996 (Copete 1998) en una data molt similar a la del 2002; i una citació molt més inusual, i que caldria estudiar, de dos ocells cantant al juny del 1998 al delta del Llobregat (Martínez-Vilalta 2001). En el cas de la dada de 2002, l'ocell es va poder determinar amb seguretat com a *opaca*. En aquest sentit, tot i que les dades de bosqueta pàl·lida hem d'esperar que siguin sempre del taxó *opaca*, no podem descartar l'arribada del taxó més oriental *elaeica*. Recomanem als lectors que consultin Svensson (2001) per separar amb garanties els dos taxons. JOSÉ LUIS COPETE

22. **Tallarol xerraire** *Sylvia curruca* (1/1)

2003 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. Un ocell trampejat per a anellament, jove de l'any, 25 de setembre (J. Castelló i F. López). Citació CAC 111.

Del total de set citacions prèvies publicades (Clavell 2002), tres són també del setembre, i dues de les restants de finals d'agost. Sembla clar que de mica en mica es va definint el perfil fenològic d'aquesta espècie, que a la tardor arriba entre finals d'agost i finals de setembre. JOSÉ LUIS COPETE

23. **Papamosques gris** *Muscicapa striata balearica* (1/1)

2001 Baix Ebre. Deltebre, delta de l'Ebre, Canal Vell. Adult trampejat per a anellament. 12 de maig (S. Sales i J.A. Calero). Hi ha fotografies. Citació CAC 122.

Primera citació coneguda i homologada per a la subespècie pròpia de les Balears a Catalunya. La data de captura coincideix amb el màxim de pas a Balears, per on migren *balearica* i la subespècie nominal (Garcias 2001). El taxó *balearica* és d'aparença més pàl·lida en l'adult i presenta diferències significatives en la llargària de l'ala i posició relativa de la segona primària en relació amb la resta. Per a una revisió sobre la identificació d'aquest taxó vegeu Gargallo (1993). RICARD GUTIÉRREZ

24. **Capsigrany** *Lanius senator badius* (2/2)

2003 Baix Llobregat. Viladecans, delta del Llobregat, maresma de les Filipines. 20 d'abril. Adult (R. Lebrun). Hi ha fotografies. Citació CAC 118.

2002 Montsià. Delta de l'Ebre, badia dels Alfacs. 27 d'abril. Adult (R. Offerens). Hi ha fotografies. Citació CAC 13.

Dues citacions homologades de capsigrany de la subespècie balear *badius*, ambdues properes en el temps i situades en aiguamolls litorals. Clavell (2002) llista quatre anellaments a Catalunya, tots al delta de l'Ebre, en el període 14 d'abril - 4 de maig i les actuals citacions homologades cauen de ple en aquest període, coincidint amb el pic de la migració prenupcial de l'espècie a les Balears (Garcias 2001). El taxó podria passar desapercbut en pas entre els més freqüents capsigranys de la raça nominal, atès que és comparativament més escàs com a migrant 'overshooter' a les costes ibèriques que a les franceses o italianes (Small & Walbridge 2005). Vegeu una recent revisió sobre la identificació de la forma i el seu estatus a Small & Walbridge (2005). RICARD GUTIÉRREZ

25. **Sit blanc** *Plectrophenax nivalis* (3/3)

2003 Garrotxa. Sant Jaume de Llierca. Mascle en plomatge d'hivern. 23 de febrer (G. de Jesús). Hi ha fotografia. Citació CAC 95.

2003 Tarragonès. Vila-seca, platja dels Prats. Un ocell entre el 4 de desembre (A. Cama i D. Jiménez) i el 6 de desembre (A. Cama). Hi ha fotografies. Citació CAC 101.

1999 Ripollès. Vilallonga de Ter, bassa gelada a 2.100 metres d'altitud. Mascle adult en plomatge hivernal, 7 de novembre (A. Folch i F. González). Hi ha fotografies. Citació CAC 4.

La majoria de citacions prèvies catalanes s'han produït en localitats costaneres, especialment en ambients amb dunes o en sorralles costaneres (deltes de l'Ebre i del Llobregat i aiguamolls de l'Empordà), però també hi ha alguna dada aïllada en llocs de l'interior (Martorell) o en localitats d'alta muntanya (Borràs & Junyent 1993, Garcia-Petit 1997, Copete 1998). Per això, no és tan sorprenent que ara publiquem dades en ambients sub-

alpins o muntans, tot i que no són els llocs més habituals a casa nostra. Cal destacar també l'absència de dades durant la major part dels anys 90 al delta de l'Ebre (darrera dada el 1991). JOSÉ LUIS COPETE

Citacions rebutjades

2002 Gavinet *Larus marinus*. Alt Empordà, Castelló d'Empúries, platja del Parc Natural Aiguamolls de l'Empordà. 26 de desembre. Citació CAC 7 (descripció insuficient, sense comparació directa amb cap altre ocell, no permet separar amb seguretat l'espècie d'exemplars grans de gavià fosc).

2001 Cuenlairat *Cercotrichas galactotes*. Alt Empordà, Castelló d'Empúries, Parc Natural Aiguamolls de l'Empordà, aparcament del Cortalet. 25 de juny i 2 de juliol. Citació CAC 115 (més que probable confusió amb *Luscinia megarhynchos*, descripció insuficient, lloc i data inadequats).

2000 Corb marí emplomallat subespècie atlàntica *Phalacrocorax aristotelis aristotelis*. Baix Empordà, Castell- Platja d'Aro, Cala de la Conca. 1 adult, 16 de desembre a 25 de desembre. Citació CAC 6 (descripció insuficient, variabilitat en *aristotelis* no contemplada).

2000 Picot garser mitjà *Dendrocopos medius*. Barcelonès-Vallès Occidental, serra de Collserola, La Rierada. 2 de desembre. Citació CAC 116 (descripció insuficient, només basada en veu d'un ocell, sense contacte visual).

1999 Xatrac bengalí *Sterna bengalensis*. Alt Empordà, Roses, platja de Roses. 26 d'agost. Citació CAC 8 (la descripció no reflecteix mida i caràcters diagnòstics que permetin descartar *Sterna maxima* o *Sterna elegans* amb seguretat).

1997 Tallarol xerriera *Sylvia curruca*. Alt Empordà, Pau, estany de Vilaüt. 30 de juliol. Citació CAC 11 (descripció insuficient, no separa suficientment el juvenil de *Sylvia melanocephala* ni descriu proporcions i caràcters diagnòstics).

Validació de citacions per a l'Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002

Un total de 71 fitxes corresponents a 17 espècies han estat analitzades o revisades en la circulació especial de l'Atles. Cinc d'aquestes espècies són o han estat considerades rares en l'àmbit espanyol pel Comitè de Raritats de SEO/BirdLife i van haver de ser revisades amb caràcter excepcional en el marc del procés editorial de l'Atles: *Cygnus olor*, *Alpochen aegyptiaca*, *Aix galericulata*, *Threskiornis aethiopicus* i *Sylvia sarda*. Algunes d'aquestes citacions ja havien estat homologades prèviament pel CR/SEO i de la resta es van examinar les evidències existents.

D'elles, es van rebutjar les evidències presentades per a dues, *Crex crex* i *Hippolais pallida*, per informació insuficient o no conclouent (una citació cadascuna) i es va demanar que no es consideressin en la redacció de textos de l'Atles igual que dues citacions de *Threskiornis aethiopicus*, dues de *Porzana pusilla*, dues de *Elanus caeruleus* i una de *Cercotrichas galactotes*.

Les conclusions van ser trameses als editors de l'Atles i seran trameses al CR/SEO tot i que el CAC considera aquest procés no com una homologació sinó una validació de caràcter avifaunístic per al procés editorial esmentat: d'aquí la seva inclusió a part i sense quantificació del nombre de citacions/exemplars.

1. Cigne mut *Cygnus olor*

2002 Segrià BF78, Mequinensa-La Granja d'Escarp (P. Feliu); Citació CAC17. Fitxa 2642 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb polls o polls nidífugs.

2002 Segrià CG00, Lleida - Artesa de Lleida (J. Estrada); Citació CAC 21. Fitxa 1973 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

2002 Segrià CG01, Lleida - Corbins (J. Estrada); Citació CAC 22. Fitxa 1974 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

2001 Segrià BF78, Mequinensa-La Granja d'Escarp (J. Estrada), adult, 11 d'abril; Citació CAC 16. Fitxa 934 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, comportament territorial.

2001 Segrià BG90, Alcarràs (J. Calaf); Citació CAC 20. Fitxa 213 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, estival.

2000 Baix Llobregat DG00, Collbató (À. Ollé); Citació CAC 23. Fitxa 3294 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

2000 Segrià BF78, Mequinensa-La Granja d'Escarp (J. Bonfil); Citació CAC 15. Fitxa 862 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, estival no reproductor.

2000 Segrià BF99, Sarroca de Lleida - Pantà d'Utxesa (J. Calvet); Citació CAC 18. Fitxa 115 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, estival.

2000 Segrià BF99, Sarroca de Lleida - Pantà d'Utxesa (J. Bonfil), 1 d'abril; Citació CAC 19. Fitxa 899 de *l'Atles dels Ocells nidificants a Catalunya*, estival.

2000 Bages DG05, Gironella (P.Aymerich); Citació CAC 24. Fitxa 591 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb polls o polls nidífugs.

2000 Alt Empordà EG07, Castelló d'Empúries (J. Estrada); Citació CAC 27. Fitxa 443 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb polls o polls nidífugs.

2000 Alt Empordà EG07, Castelló d'Empúries (X. Bayer); Citació CAC 28. Fitxa 689 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

2000 Alt Empordà EG07, Castelló d'Empúries (G. Serrano); Citació CAC 29. Fitxa 3657 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

2000 Alt Empordà EG07, Castelló d'Empúries (J. Sargatal); Citació CAC 30. Fitxa 267 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb polls o polls nidífugs.

2000 Alt Empordà EG08, Garriguella (D. Díaz Diethelm); Citació CAC 31. Fitxa 556 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adequats.

1999 Alt Empordà DG98, Cabanes (P. Feliu); Citació CAC 25. Fitxa 1693 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

1999 Alt Empordà EG07, Castelló d'Empúries (J. Martí-Aledo); Citació CAC 26. Fitxa 2734 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb ous.

2. Oca de galta blanca *Branta leucopsis*

2002 Segrià CG01, Lleida-Corbins (J. Estrada); Citació CAC 76. Fitxa 1974 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, no reproductor. Sembla que estava anellat i amb una ala "tallada".

3. Oca egípcia *Alopochen aegyptiaca*

2002 Baix Llobregat DF18, Sant Vicenç dels Horts (S. Sales); Citació CAC 37. Fitxa 158 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, estival no reproductor.

2001 Alt Empordà Aiguamolls de l'Empordà, 3 ex., 23 abril a 11 juny de 2001. Hi ha fotos (J. Martí-Aledo i altres). Citació homologada pel CR/SEO en l'informe de 2001 (de Juana *et al.* 2003). Citació CAC 35.

1999 Baix Llobregat DF18, Sant Vicenç dels Horts. 21-3-99 o 7-5-99 (S. Sales). Citació CAC 36. Fitxa 158 o 241 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*, probablement un estival no reproductor.

1998-1999 Baix Llobregat Molins de Rei. 2 ex., un dels quals es reproduïx amb un ànec collverd *Anas platyrhynchos* (S. Sales, N. Rodríguez i altres). Citació CAC 33.

1998-1999 Baix Llobregat Delta del Llobregat. Coincident amb les citacions de Molins de Rei. Hi ha fotografies. (R. Gutiérrez, F. X. Santaefumia i altres). Citació CAC 34.

1990 Barcelonès Barcelona, Parc de la Ciutadella. Una femella amb vuit polls a principis dels anys 90 (J.C. Fernández-Ordóñez). Citació CAC 32.

4. Ànec mandarí *Aix galericulata*

2002 Tarragonès CF65, Torredembarra, una femella, (C. Jensen); Citació CAC 42. Fitxa 352 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*.

2000 Tarragonès Salats i Muntanyans de Torredembarra, una femella, 1 gener a 19 juliol; des de 1997 (A. Vázquez i J. Vázquez). Citació CAC 38.

2000 Tarragonès 26 i 28 d'abril, Torredembarra (R. Sanmartí); Citació CAC 40. Fitxa 352 i 752 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*, estival no reproductor.

1999 Tarragonès Torredembarra, 9 d'abril (L. Hernández); Citació CAC 41. Fitxa 585 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*, estival no reproductor.

1997 Tarragonès Torredembarra, Salats i Muntanyans, una parella, agost a octubre (J. Vázquez i A. Vázquez). Citació CAC 38. Ocell que va ser present fins a l'any 2000.

5. Xarxet marbrenc *Marmaronetta angustirostris*

2000 Barcelonès Barcelona-Badalona, 5 d'abril (V. Pedrocchi); Citació CAC 77. Fitxa 432 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*, estival no reproductor.

6. Ibis sagrat *Threskiornis aethiopicus*

2001 Barcelonès DF38, Parc de la Ciutadella i Zoo de Barcelona (DEPANA). Citació CAC 43. Fitxa 1316 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb polls o polls nidífugs.

1998 Montsià Delta de l'Ebre, arrossars entre Sant Carles de la Ràpita i el Poble Nou. Hi ha fotos. 2 ex. (ad. i 1er hiv.), 28 i 30 de desembre, i posteriorment fins a febrer de 1999 i l'adult fins a l'abril. Citació homologada pel CR-SEO (de Juana *et al.* 2000) (J. Robres i D. Benavides). Citació CAC 46.

1985-1994 Baix Llobregat Delta del Llobregat, maresma de les Filipines. (F. X. Santaefumia, R. Gutiérrez, A. Degollada i altres). Citació CAC 45.

1974-2001 Barcelonès DF38, Parc de la Ciutadella i Zoo de Barcelona. Diversos exs., amb un màxim de 18 (C. Lenkun, X. Batllori i J. García). Citació CAC 44.

7. **Esparver d'espàtles negres** *Elanus caeruleus*

2000 Segrià CG00, Artesa de Lleida. 28 de març (S. West). Citació CAC 50. Fitxa 418 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, migrador.

2000 Noguera-Segarra CG53, Cabanabona – Sanaüja (R. Mariné); Citació CAC 55. Fitxa 472 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

1999 Urgell CG30, Sant Martí de Maldà - Preixana, joves volanders (S. Mañosa). Citació CAC 51. Fitxa 53 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*. Citació CG30, Sant Martí de Maldà – Preixana (J. Bonfil); niu amb ous. Citació CAC 52. Fitxa 120 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*. Citació

1999 Urgell CG30, Sant Martí de Maldà – Preixana (J. Estrada), niu amb ous. Citació CAC 53. Fitxa 231 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*. Citació

1999 Urgell-Noguera CG32, Castellserà – Preixens (J. Torra); Citació CAC 54. Fitxa 218 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

1999 Alt Penedès km 27 de la carretera de Vilafranca a Igualada (C-244), a l'alçada de Sabanell, Sant Pere de Riudebitlles, un exemplar, 25 de març (X. Parellada). Citació CAC 117.

1998 Segarra i Urgell Dos llocs confidencials (autors confidencials). Hi ha fotografies. Nidificació segura. Citació CAC 56.

8. **Rascllet** *Porzana pusilla*

2002 Baix Llobregat DF27, delta del Llobregat, maresma de les Filipines, Viladecans. Un adult. 23 de maig (R. Gutiérrez i F. X. Santauefemia). Citació CAC 61. Fitxa 2403 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

9. **Fotja banyuda** *Fulica cristata*

2002 Baix Ebre CF01, Camarles. Un exemplar. 15 de juny (M. Sánchez Blanch); Citació CAC 80. Fitxa 2157 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

2002 Baix Ebre Urbanització Riumar, Deltebre. (D. Bigas). Citació CAC 81. Fitxa 2165 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, època i hàbitat adients.

10. **Xatrac bengalí** *Sterna bengalensis*

2002 Baix Ebre CF11, Deltebre, Urbanització Riumar. (D. Bigas). Citació CAC 64. Fitxa 2165 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb ous.

2000 Montsià CE09, punta de la Banya - Salines de la Trinitat (D. Bigas); Citació CAC 63. Fitxa 104 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, comportament territorial.

1999 Montsià CE09, punta de la Banya - salines de la Trinitat (A. Martínez-Vilalta); Citació CAC 62. Fitxa 2 de *l'Atles dels ocells nidificants a Catalunya*, niu amb ous.

11. **Xatrac rosat** *Sterna dougallii*

2002 Baix Ebre/Montsià Delta de l'Ebre. Localitat confidencial. Adult. 5 de juny (D. Bigas). Hi ha fotografies. Citació CAC 82.

1999 Montsià Punta de la Banya, delta de l'Ebre, Sant Carles de la Ràpita. Adult en colònia de *S. hirundo* (A. Hernández-Matias)

12. Cuaenlairat *Cercotrichas galactotes*

2002 Baix Camp Cambrils, riera de Maspujols. 1 exemplar, 14 d'abril (E. Soler i T. Fernández). Citació CAC 70.

2002 Gironès DG85, Sarrià de Ter- Cornellà de Terri. Un exemplar. 1 de juny (D. Burgas). Citació CAC 68. Fitxa 310 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*.

2001 Terra Alta BF73, Riu Algars, Horta de Sant Joan. Mascle cantant i en parada nupcial. 24 de maig (R. del Amo). Citació CAC 66. Fitxa 211 de *l'Atlas dels Ocells nidificants a Catalunya*.

1994 Segrià Riu Set, Alfés. 1 exemplar. 31 de maig (J. Estrada). Citació CAC 72.

1987 Montsià Sant Carles de la Ràpita. Un mascle cantant. Primera quinzena de juny (Gullick, Martínez-Vilalta & Motis 1989). Citació CAC 71.

13. Tallareta sarda *Sylvia sarda*

1997 Garraf La Pleta - La Morella, Parc Natural del Garraf, Sitges. Un adult cantant (Equip d'Ornitologia del Museu de Vilafranca). Hi ha gravació del cant. Citació homologada pel CR/SEO com a primera per a Espanya, de Juana *et al.* (1999). Citació CAC 49.

14. Mosquiter ibèric *Phylloscopus ibericus*

2001 Baix Ebre BF94, Benifallet. Un ocell. 14 d'abril (R. Aymí). Citació CAC 85. Fitxa 237 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*, migrador.

15. Pardal de passa *Passer hispaniolensis*

1999 Segrià CG00, Torre Ribera, Lleida-Artesa de Lleida. Mascle cantant (G. Bota, J. Estrada i S. West). Citacions CAC 73, 74 i 75. Fitxes 418 i 250 de *l'Atlas dels ocells nidificants a Catalunya*.

Agraïments

Els autors volen agrair de forma especial la col·laboració prestada als observadors que han tramès les seves dades per a la seva consideració al CAC, als anteriors membres del CAC i als editors de l'anuari per la seva comprensió en el procés d'edició.

Citació recomanada

Informe sencer: Gutiérrez, R., Arcos, J.M., Clavell, J., Copete, J.L., Martí-Aledo, J., Sales, S. & Clarabuch, O. 2005. Ocells rars a Catalunya 2004. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 2001*: pp. 348-368. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia.

- Espècies amb autor de comentaris. Arcos, J.M. 2005. Baldriga grisa *Puffinus griseus*. In: Gutiérrez *et al.* 2005. Ocells rars a Catalunya 2004. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 2001*: pp. 355. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia.
- Observacions aïllades. López, F. 2005. *Anser albifrons*. In: Gutiérrez *et al.* 2005. Ocells rars a Catalunya 2004. *AOC 2001*: pp.

Referències

- AERC TAC. 2003. AERC TAC'S taxonomic recommendations. Versió online, http://www.aerc.be/aerc_tac.htm
- Arcos, J.M. & Torrent, J. 1998. Identificació del gavià argentat de potes grogues *Larus cachinnans michaellis* i espècies relacionades en plomatge de primer hivern. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 1996*: 245-257. Barcelona: Grup Català d'Anellament.
- Arcos, J.M., Hernández-Matías, A., Abelló, P. & Bigas, D. 2004. Xatrac rosat *Sterna dougallii*. In: Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.) *Atles dels Ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. pp. 248-249. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Aymí, R. & Herrando, S. 2003. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 2000*. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia.
- Bigas, D. 2004. Xatrac elegant *Sterna elegans*. In: Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.) *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. p. 559. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Bigas, D. & Martínez-Vilalta, A. 2004. Xatrac bengali *Sterna bengalensis*. In: Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.) *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. p. 244-245. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Blair, M.J., McKay, H., Musgrove, A.J. & Rehfisch, M.M. 2000. *Review of the Status of Introduced Non-Native Waterbird Species in the Agreement Area of the African-Eurasian Waterbird Agreement*. British Trust for Ornithology Research Report No. 229.
- Borràs, A. & Junyent, F. 1993. *Els Vertebrats de la Catalunya Central*. Manresa: Edicions Inercomarcals.
- Brichetti, P.A. & Fracasso, G. 2003. *Ornitologia italiana. 1. Gaviidae-Falconidae*. Bologna: Alberto Perdisa editore.
- Clavell, J. 2002. *Catàleg dels ocells dels Països Catalans (Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya Nord)*. Barcelona: Lynx Edicions.

- Clavell, J., Copete, J.L., Gutiérrez, R., de Juana, E. & Lorenzo, J.A. 2004. Una nueva lista para las aves de España. *La Garcilla*. 121: 10-14.
- Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza (CNP) 2004. *Criterios orientadores para la inclusión de taxones y poblaciones en catálogos de especies amenazadas*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente.
- Copete, J.L. (ed.) 1998. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 1996*. Barcelona: Grup Català d'Anellament.
- Copete, J.L. 2000. Ànec Glacial *Clangula hyemalis*. In: Copete, J.L. (ed). 2000. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 1997*. p. 109 Barcelona: Grup Català d'Anellament.
- Díaz, M., Asensio, B. & Tellería, J. L. 1996. *Aves Ibéricas I. No Paseriformes*. Madrid: J.M. Reyero.
- Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds). 2004. *Atlas dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Dougall, T.W. 2002. Pied Wagtail *Motacilla alba*. In: Wenrham, C., Toms, M., Marchant, J., Clark, J., Siriwardena, G. & Baillie, S. (eds.) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the birds of Britain and Ireland*. p. 483-486. London: Poyser
- Ferrer, X., Martínez-Vilalta, A. & Muntaner, J. 1986. Ocells. In: *Història Natural dels Països Catalans*. Vol. 12. Barcelona: Enciclopèdia Catalana
- Garcia-Petit, J. 1997. *Fauna del Parc Natural del Cadí-Moixeró (Vertebrats)*. Barcelona: Lynx Edicions
- Garcias, P. 2001. *La migración de las aves a través del archipiélago de Cabrera*. In Pons, G.X. 2001 (ed). *Las aves del parque nacional marítimo-terrestre del archipiélago de Cabrera*. p. 131-180. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente.
- Gargallo, G. 1993. Identificació de la subespècie balear de menjamosques (*Muscicapa striata balearica*). *Anuari Ornitològic de Balears* 8: 21-30
- Gilissen, N., Haanstra, L., Delany, S., Boere, G. & Hagemeyer, W. 2002. *Numbers and distribution of wintering waterbirds in the Western Palearctic and Southeast Asia in 1997, 1998 and 1999. Results from the International Waterbird Census*. Wageningen: Wetlands International Global Series No. 11
- Green, A. J. 1998. Clutch size, brood size and brood emergence in the Marbled Teal *Mararonetta angustirostris* in the Marismas del Guadalquivir, southwest Spain. *Ibis* 140: 670-675.

- Green, A. J. 2000. The habitat requirements of the Marbled Teal (*Marmaronetta angustirostris*), Ménétr., a review. In: Comín, F. A., Herrera, J. A. & Ramírez, J. (eds.): *Limnology and aquatic birds: monitoring, modelling and management*. p. 131-140. Proc. 2nd SIL Int. Cong. Universidad Autónoma del Yucatán, Mérida.
- Green, A., Echevarría, J.L. & Fernández, M. 2004. Cerceta Pardilla *Marmaronetta angustirostris*. In: Madroño, A., González, C. y Atienza, J.C. (eds.). *Libro Rojo de las Aves de España*. Madrid: Dirección General para la Biodiversidad-SEO/BirdLife.
- Gutiérrez, R. 2003. Ànec glacial *Clangula hyemalis*. In: Aymí, R. & Herrando, S. 2003. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya.2000*. p: 89. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia.
- Gutiérrez, R. 2004. Rascllet *Porzana pusilla*. In: Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. p. 196-197. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Gutiérrez, R. & Bigas, D. 2004. Fotja Banyuda *Fulica cristata*. In: Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. p. 556. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Gutiérrez, R., Esteban, P. & Santaefemia, F.X. 1995. *Els Ocells del Delta del Llobregat*. Barcelona: Lynx Edicions.
- De Juana, E. y el comité ibérico de rarezas de la SEO. 1989. Observaciones homologadas de aves raras en España. Informe de 1987. *Ardeola* 36: 111-123.
- De Juana, E. y el comité de rarezas de la SEO. 1999. Observaciones de aves raras en España, año 1997. *Ardeola* 46 (1): 129-148.
- De Juana, E. y el comité de rarezas de la SEO. 2000. Observaciones de aves raras en España, año 1998. *Ardeola* 47 (1): 141-159.
- De Juana, E. y el comité de rarezas de la SEO. 2003. Observaciones de aves raras en España. 2001. *Ardeola* 50 (1): 123-149.
- López, F. & Gutiérrez, R. 2001. Ocells del delta del Llobregat. Noticiari fenològic de les RN Delta del Llobregat, 6. Versió online www.gencat.net/mediamb/rmdelta/ocells0106.pdf
- López-Jurado, C. i el Comitè de Rareses Ornitològiques a Balears del GOB 2003. Homologació de rareses ornitològiques a Balears. Informe de 2003. *Anuari Ornitològic de Balears* 18: 93-106.
- Martí, R. 1989. *Anser albifrons*. *Butll. Parc Nat. Delta de l'Ebre* 4: 46.

- Martí, R. & del Moral, J.C. (eds.) 2002. *La invernada de aves acuáticas en España*. Dirección General de Conservación de la Naturaleza-SEO/Birdlife. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente
- Martínez-Vilalta, A. (ed.) 2001. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 1998*. Barcelona: Grup Català d'Anellament.
- Martínez-Vilalta, A. (ed.) 2002. *Anuari d'Ornitologia de Catalunya 1999*. Barcelona: Grup Català d'Anellament
- Martínez-Vilalta, A. & Motis, A. 1989. *Els ocells del Delta de l'Ebre*. Barcelona: Lynx Edicions.
- Muñoz-Arroyo, G. 2005. Estatus del Arao en el Estrecho de Gibraltar. *V Congreso del GIAM*, Xixón, Asturias, 4-6 de febrero de 2005.
- Muntaner, J., Ferrer, X. & Martínez-Vilalta, A. 1984. *Atlas dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra*. Barcelona: Ed. Ketres.
- Sargatal, J. & del Hoyo, J. 1989. *Els ocells del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà*. Barcelona: Lynx Edicions.
- Small, B. & Walbridge, G. 2005. From the Rarities Committee's files: A review of the identification of 'Balearic' Woodchat Shrike, and details for three British records. *British Birds* 98: 32-42.
- Snow, D. & Perrins, C.H. 1998. *The birds of the Western Palearctic, Vol. 1: Non-passerines*. Oxford: Oxford University Press.
- Svensson, L. 2001. Identification of Western and Eastern, Olivaceous, Booted and Sykes's Warblers. *Birding World* 14 (5): 192-219.